

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Arengukomisjon

2012/0229(NLE)

25.6.2013

ARVAMUS

Esitaja: arengukomisjon

Saaja: kalanduskomisjon

Ettepanek võtta vastu nõukogu otsus protokollisõlmimise kohta, millega määratakse kindlaks ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja teiselt poolt Kiribati Vabariigi vahel sõlmitud kalanduslase partnerluslepinguga ette nähtud kalapüügivõimalused ja rahaline toetus (13331/2012 – C7-0036/2013 – 2012/0229(NLE))

Arvamuse koostaja: Norbert Neuser

PA_Leg_Consent

LÜHISELGITUS

Kiribati on kaugel Vaikses ookeanis asuv saareriik, mis koosneb 33st hajusalt paiknevast saarest, millest 21 on asustatud. Kui maismaapinda on riigil kokku ainult 726 km², siis tema majandusvöönd on Vaikse ookeani saareriikide seast suurim.

Kiribati on demokraatlik vabariik. Tema majandust kammitsevad kõigile teistelegi atollsaareriikidele omased piirangud. SKT kasv on hinnanguliselt 2–3% aastas. Kiribati SKT ühe elaniku kohta (1047 eurot) on Nauru lepingu osaliste riikide hulgas kõige väiksem ja Kiribati liigitatakse vähim arenenud AKV riikide hulka. Majandusraskused tulenevad muu hulgas riigi väiksusest, kaugusest ja geograafilisest killustatusest, madalast mullaviljakusest, kasutatavate loodusvarade piiratud ja rahvaarvu kasvust. Kiribati arengukavas aastateks 2008–2011 keskendutakse perifeersete saarte majanduskeskkonna parandamisele, tervishoiuteenuste kättesaadavuse parandamisele ja kliimamuutusele reageerimisele.

Kiribati sõltub suurel määral ookeani-kaugpüügiga tegelevate riikide püügiloatadest (annavad 23–30% valitsussektori tuludest) ja välisriikides peamiselt meremeestena töötavate Kiribati kodanike rahaülekannetest. Kalapüük on samuti tähtis elatusallikas, millega tegeleb üle 80% majapidamistest. Kalandussektor annab umbes 10% SKTst.

Kiribati saab kasu piirkondlikest arengualgatustest, kuid kalapüüki ei käsitleta ei tema kümnendas riigistrateegia dokumendis ega ka riiklikus näidisprogrammis. Selle asemel toetatakse kalandust kehtiva kalandusalase partnerluslepingu põhjal valdkondliku poliitika toetuseks minevatest summadest. Praegu ei toimu Kiribati ja ELi vahel kalandustoodetega kauplemist, kuid tulevikus tahab riik hakata eksportima värsket tuunikalafileed.

Kavandatava protokoll hindamine

Kavandatav uus protokoll sarnaneb põhiosas protokolliga aastateks 2007–2012, mille kehtivusaeg on lõppenud. Komisjoni poolt välistöövõtjalt tellitud järelhindamises tuuakse välja eelmise protokolliga nõrgad ja tugevad küljed ja seetõttu aitab see ka käesolevat ettepanekut hinnata.

Kalapüügivõimaluste osas nähakse siin ette püügilubade andmine neljale seinerile ja kuuele õngejadalaevale. Kalapüügiõiguse eest Kiribati majandusvööndis makstakse igal aastal 975 000 eurot, mis vastab võrdlustonaažile 15 000 tonni tuunikala aastas. Riigi kalanduspoliitika toetamiseks eraldatakse 350 000 eurot.

ELi tasutav iga-aastane summa (laevaomanike täiendavaid makseid arvestamata) kalapüügi eest Kiribati majandusvööndis jääb muutumatuks (65 eurot tonni kohta), kuid kalanduspoliitika toetuseks minev summa peaaegu kahekordistub – kui eelmise protokolliga kohaselt oli aastasumma 62 400 eurot, siis uues protokollis on see 116 666 eurot aastas.

Järelhinnangus tuuakse välja mõningad eelmise protokolliga mureküsimused, näiteks: enne 2011. aastat ei toimunud ühtegi ühiskomitee koosolekut; kalanduspoliitika toetamiseks eraldatud summade ülekandmine venis; Kiribati ei andnud laevaomanikele kontrollitõendeid ja vaatlejate aruandeid; ja sisuliselt midagi ei tehtud ühisettevõtete loomiseks või kala

kohapeal lossimiseks töötlemise eesmärgil.

Nauru lepingu osapooled

Raportöörile teeb tõsist muret see, et kavandatavas protokollis ei järgita mõningaid Nauru lepingu sätteid, kuigi see on kaheksa Vaikse ookeani areneva saareriigi, nende seas Kiribati vahel sõlmitud siduv piirkondlik leping, mille peaesmärk on ühtlustada ja kooskõlastada nende riikide jaoks väga suurt tähtsust omavate kalavarude majandamist.

Nauru leping hõlmab mitut rakendusprotokolli ja korda, milles esitatakse kokkulepitud tingimused, mida kohaldatakse kõigi lepinguosaliste majandusvööndis kala püüdvate välisriikide kalalaevade suhtes. Need tingimused reguleerivad näiteks saagi pardal hoidmist, alasid, kus on keelatud peibutuspuügivahendite kasutamine, vaatlejate kaasamist kõigile püükidele või siis püügipäevagraafikute (Vessel Day Scheme – VDS) kohustuslikku kasutamist (VDS on lepinguosaliste väljatöötatud püügikoormuse haldamise mehhanism). VDS mehhanismiga nähakse ette ja eraldatakse igale lepinguosalisele lubatud püügikoormusele vastav püügipäevade arv ning määratakse, et alates 2012. aastast võetakse välisriikide kalalaevadelt tasu, mille suurus on vähemalt 5000 USD ühe püügipäeva eest.

Asjaolu, et ELi ja Kiribati vahel kokkulepitud protokollis ei järgita VDS mehhanismi, põhjustab pingeid nii ELi ja mõningate Vaikse ookeani saareriikide kui ka Kiribati ja teiste Vaikse ookeani saareriikide vahel, kes väljendavad muret selle üle, et EL toimib pahauskselt ja õhnestab piirkondlikku solidaarsust.

Raportööri arvates tuleb Vaikse ookeani riikide koostööd nende tuunikalavarude majandamisel mitte õhnestada, vaid toetada. Tuunikalavarud on peaaegu ainuke neile saareriikidele tulu andev loodusvara. Sellepärast omab tuunivarude ühine majandamine ja kaitse nende jaoks lausa eksistentsiaalset tähtsust. See tähendab, et kolmandate riikide ja sealhulgas ka ELiga sõlmitavates kalandusalastes lepingutes tuleks täiel määral järgida piirkondlike ja allpiirkondlike kokkulepete ja mehhanismide sätteid.

ELiga kõnealust protokolli sõlmides rikuks Kiribati Nauru lepingut. Samas võib EL rikkuda poliitikavaldkondade arengusiduse põhimõtteid ja õhnestada kogu piirkonnas enda kui koostööpartneri usaldusväarsust, kuna ta ei tagaks oma kalanduspoliitika kooskõla Nauru lepingu osapoolte vahel kokkulepitud kalanduspoliitikaga ja kahjustaks nõnda piirkondlikku integratsiooni.

Seepärast soovitab raportöör Euroopa Parlamendil mitte anda nõusolekut käesoleva protokollis sõlmimiseks. Ta palub komisjonil korraldada uued läbirääkimised protokollis sõlmimiseks ja lisada sellesse kõigi Kiribati jaoks siduvate piirkondlike ja allpiirkondlike kokkulepete ja mehhanismide sätteid.

*****

Arengukomisjon palub vastutaval kalanduskomisjonil teha Euroopa Parlamendile ettepanek nõusolekut mitte anda.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	24.6.2013
Lõpphääletuse tulemus	+: 16 -: 5 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Thijs Berman, Michael Cashman, Leonidas Donskis, Charles Goerens, Catherine Grèze, Mikael Gustafsson, Eva Joly, Michał Tomasz Kamiński, Norbert Neuser, Bill Newton Dunn, Maurice Ponga, Jean Roatta, Keith Taylor, Patrice Tirolien, Anna Záborská
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Kriton Arsenis, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Fiona Hall, Edvard Kožušník, Krzysztof Lisek, Csaba Óry, Patrizia Toia
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Luigi Berlinguer